

Wyznaczanie pierwiastków równania kwadratowego z wykorzystaniem wzorów Viete'a

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Animacja](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Wyznaczanie pierwiastków równania kwadratowego z wykorzystaniem wzorów Viete'a

Źródło: dostępny w internecie: pixabay.com, domena publiczna.

W tym materiale nauczymy się szybkiego obliczania, a właściwie odgadywania pierwiastków równania kwadratowego (które posiada dwa pierwiastki) z zastosowaniem wzorów na sumę i iloczyn tych pierwiastków x_1 i x_2 .

Będzie to możliwe dla równań kwadratowych $ax^2 + bx + c = 0$, w których $a = 1$ i których pierwiastki są liczbami całkowitymi.

Należy jednak pamiętać o tym, że poznane metody nie są uniwersalne i nie w każdym równaniu będzie można je zastosować. W bardziej skomplikowanych równaniach kwadratowych wygodniej jednak będzie posłużyć się tradycyjnymi metodami obliczania wyróżnika trójmianu kwadratowego oraz zastosowania odpowiednich wzorów na pierwiastki.

Twoje cele

- Obliczysz sumę i iloczyn pierwiastków równania kwadratowego.
- Wyznaczysz pierwiastki równania kwadratowego.
- Obliczysz współczynniki równania kwadratowego przy podanych warunkach.

Przeczytaj

Przykład 1

Wyznamy pierwiastki równania kwadratowego $x^2 + 4x + 3 = 0$ (jeżeli istnieją).

Najpierw sprawdzimy, czy równanie kwadratowe posiada rozwiązanie.

$$\Delta = 4^2 - 4 \cdot 3 = 16 - 12 = 4 > 0$$

„Delta” jest liczbą dodatnią, czyli równanie ma dwa różne rozwiązania rzeczywiste.

Obliczymy sumę pierwiastków równania.

$$x_1 + x_2 = -\frac{b}{a}$$

$$x_1 + x_2 = -4$$

Obliczymy iloczyn pierwiastków równania.

$$x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a}$$

$$x_1 \cdot x_2 = 3$$

Czyli $x_1 + x_2 = -4$, $x_1 \cdot x_2 = 3$.

Odgadywanie pierwiastków możemy rozpocząć od podania takich par liczb całkowitych, których iloczyn jest równy 3.

Są to liczby 1 i 3 oraz -1 i -3 .

Korzystając z warunku, że suma tych liczb jest równa (-4) .

Wybieramy liczby -1 i -3 .

Pierwiastki równania kwadratowego to $x = -3$, $x = -1$.

Przykład 2

Wyznamy pierwiastki równania kwadratowego $x^2 - 2x - 8 = 0$.

Sprawdzimy najpierw, czy równanie ma pierwiastki.

$$\Delta = (-2)^2 - 4 \cdot (-8) = 4 + 32 = 36 > 0$$

Równanie ma dwa różne rozwiązania.

$$x_1 + x_2 = 2$$

$$x_1 \cdot x_2 = -8$$

Ponieważ iloczyn pierwiastków jest ujemny, to znaczy, że pierwiastki mają przeciwne znaki.

Przyjmując, że pierwiastki są liczbami całkowitymi możemy podać pary -8 i 1 , -1 i 8 , -2 i 4 , -4 i 2 .

Ale suma pierwiastków jest liczbą dodatnią równą 2 , zatem tylko para -2 i 4 spełnia oba równania.

Rozwiązaniem równania są liczby $x = -2$, $x = 4$.

Przykład 3

Wyznamy współczynniki b i c równania kwadratowego $x^2 + bx + c = 0$ wiedząc, że rozwiązania x_1 i x_2 równania spełniają warunki $x_1 = 7$, $x_1 \cdot x_2 = -56$.

Ponieważ $x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a}$, czyli $\frac{c}{a} = -56$, $c = -56$.

Równanie możemy zapisać w postaci $x^2 + bx - 56 = 0$.

Ponieważ $x_1 = 7$, czyli $7^2 + b \cdot 7 - 56 = 0$.

$$49 + 7b - 56 = 0$$

$$7b = 7$$

$$b = 1$$

Współczynniki równania kwadratowego to $b = 1$ i $c = -56$.

Przykład 4

Obliczymy rozwiązania równania kwadratowego $x^2 - mx - 4 = 0$ wiedząc, że rozwiązania są liczbami całkowitymi i parametr m jest liczbą pierwszą.

Obliczymy wyróżnik trójmianu kwadratowego.

$$\Delta = m^2 - 4 \cdot (-4) = m^2 + 16 > 0$$

Oznacza to że dla dowolnej liczby m równanie ma dwa różne rozwiązania.

Korzystając ze wzorów Viète'a otrzymujemy:

$$x_1 + x_2 = m$$

$$x_1 \cdot x_2 = -4$$

Z drugiego warunku możemy ustalić, że ponieważ $x_1, x_2 \in \mathbb{Z}$ to rozwiązaniami równania mogą być pary liczb -4 i 1 lub -1 i 4 .

Ale $x_1 + x_2 = m$, gdzie m jest liczbą pierwszą.

Zatem suma $-4 + 1 = -3$ nie spełnia tego warunku.

Sprawdzimy drugą parę liczb.

$$4 + (-1) = 3$$

Liczba 3 jest liczbą pierwszą, zatem rozwiązania równania to $x = 4, x = -1$, dla parametru $m = 3$.

Słownik

wzory Viete'a

jeżeli równanie kwadratowe $ax^2 + bx + c = 0$, gdzie $a \neq 0$, ma pierwiastki x_1, x_2 , to:

$$x_1 + x_2 = -\frac{b}{a} \text{ oraz } x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a}$$

liczba pierwsza

taka liczba naturalna, która ma dokładnie dwa dzielniki naturalne, jedynkę i samą siebie

Animacja

Polecenie 1

Zapoznaj się z animacją przedstawiającą sposób odgadywania pierwiastków równania kwadratowego.

Wystąpił błąd

Film nawiązujący do treści materiału dotyczącego wyznaczania pierwiastków równania kwadratowego z wykorzystaniem wzorów Viete'a.

Polecenie 2

Odgadnij rozwiązania równania kwadratowego.

a) $x^2 + 4x - 21 = 0$,

b) $x^2 - 7x - 8 = 0$,

c) $x^2 + x - 42 = 0$,

d) $x^2 + 14x + 45 = 0$.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

Ćwiczenie 7

Ćwiczenie 8

Dla nauczyciela

Autor: Jolanta Schilling

Przedmiot: Matematyka

Temat: Wyznaczanie pierwiastków równania kwadratowego z wykorzystaniem wzorów Viete'a

Grupa docelowa:

III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

III. Równania i nierówności. Zakres rozszerzony.

Uczeń:

3) stosuje wzory Viete'a dla równań kwadratowych.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii
- kompetencje cyfrowe
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się

Cele operacyjne:

Uczeń:

- oblicza sumę i iloczyn pierwiastków równania kwadratowego
- wyznacza pierwiastki równania kwadratowego
- oblicza współczynniki równania kwadratowego przy podanych warunkach
- dobiera odpowiedni model algebraiczny do wyznaczenia pierwiastków równania

Strategie nauczania:

- konstruktywizm

Metody i techniki nauczania:

- odwrócona klasa
- burza mózgów

- dyskusja

Formy pracy:

- praca indywidualna
- praca w grupach
- praca całego zespołu klasowego

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do Internetu, słuchawki
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Uczniowie metodą burzy mózgów przypominają twierdzenie o liczbie pierwiastków równania kwadratowego oraz sposobie rozwiązywania równań kwadratowych.
2. Nauczyciel podaje temat i cele zajęć oraz wspólnie z uczniami ustala kryteria sukcesu.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie pracują w grupach metodą odwróconej klasy. Najpierw wymieniają się między sobą wiadomościami, dotyczącymi wyznaczania pierwiastków równania kwadratowego, które przygotowali w domu.
2. Teraz uczniowie pracują w grupach 6 osobowych i omawiają przykłady z sekcji „Przeczytaj”.
3. Uczniowie oglądają animację i omawiają ją wraz z nauczycielem.
4. Uczniowie podzieleni na grupy 6 osobowe rozwiązują zadania interaktywne. Wspólnie omawiają odpowiedzi.

Faza podsumowująca:

1. Jako podsumowanie nauczyciel zadaje uczniom pytania dotyczące sposobu odgadywania rozwiązań równania kwadratowego.
2. Nauczyciel omawia przebieg zajęć, wskazuje mocne i słabe strony pracy uczniów, udzielając im tym samym informacji zwrotnej.

Praca domowa:

Zadaniem uczniów jest rozwiązanie polecenia 2.

Materiały pomocnicze:

[Równanie kwadratowe](#)

Wskazówki metodyczne:

Animacja może być wykorzystana jako materiał powtórzeniowy.